

Tájékoztató

*a nemzeti utasadat-információs rendszer létrehozása érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló tervezet*hez

Magyarország Belügyminisztériuma 2013 áprilisában sikeres pályázatot nyújtott be az Európai Bizottság felhívására [HOME/2012/ISEC/AG/PNR/Targeted Call 'PNR' (célzott támogatás PNR) a magyar pályázat nyilvántartási száma: 4000004451], melynek célja a „Nemzeti Utas-adat Információs Egység (PIU)” létrehozása. A pályázat a „Bűnmegelőzés és bűnüldözés” (ISEC) program keretében célzottan került kiírásra, Magyarországon kívül további 13 EU tagállam nyert támogatást. A magyar PIU egység a pályázat alapján a Központban kerül kiépítésre és működtetésre, amely folyamatban van. Feladata lesz az utas adatok gyűjtése, elemzése, kezelése. „A magyar utasadat információs rendszer létrehozása” című projekt 2014. május 1-én indult meg hivatalosan, és 2016. április 30-án fejeződik majd be.

2013-ban elfogadásra került a nemzeti utasadat-információs rendszer létrehozása érdekében szükséges, valamint a rendőrséget érintő és egyes további törvények módosításáról szóló 2013. évi CXCVIII. törvény (a továbbiakban: PNR törvény), amely 2015. január 1-jén lép hatályba. A PNR törvény új feladattal bővíti a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ (SZBKK, Központ) hatáskörét, 2015. január 1-jétől utas-adat információs egységként (PIU egység) ellátja az utas nyilvántartási adatok (PNR adatok) gyűjtését, elemzését, kezelését. A Központ új feladatává válik utas információs egységként a légitársaságok által továbbított utas-nyilvántartási adatok kezelése, valamint elemzése és értékelése, összhangban az uniós adatvédelmi előírásokkal. A hazánk területére érkező vagy onnan induló EU külső légi járatok utasadatainak kezelése az adatvédelmi előírások alkalmazása mellett eredményesebbé teszi az együttműködő szervek megelőző, felderítő, nyomozó tevékenységét.

A törvény hatályba lépésével azonban szükséges egyes rendelkezések pontosítása, bizonyos javítások átvezetése a törvényben annak érdekében, hogy a PIU egység működése maradéktalanul megfeleljen a törvényben elvárt céloknak, így a terrorizmussal és a szervezett bűnözéssel összefüggő bűncselekmények felderítése és nyomozása, illetve a nemzetbiztonságot veszélyeztető törekvések és tevékenységek elhárítását célzó intézkedések elősegítésének.

A PIU egység felállítása során egyértelművé vált, hogy a nemzeti utasadat információs egység által végzett kockázatelemzés – a 2013-ban elfogadott szabályozás alapján – önmagában nem képes arra, hogy a légifuvarozók által közölt utas adatokból azonosítható módon kiszűrje a terrorizmussal, illetve a határon átnyúló szervezett bűnözéssel kapcsolatba hozható „feltételezett” elkövetőket. A gyanús személyek azonosítására jelen törvénymódosítás révén a PIU képessé válik, így a Központ a PNR adatokon túl – a sikeres kockázatelemzés érdekében – a légifuvarozóktól való egyedi adatkérés útján a kockázatelemzés során „gyanússá” vált személyek beazonosítása érdekében az API adatokat is megkapja. Tekintettel arra, hogy az API irányelv az illegális migrációval összefüggő feladatok ellátása, illetve határellenőrzés javítása céljából lehetővé teszi azt, hogy a személyszállítást végző légifuvarozó kezelje, illetve továbbítsa az érintett rendvédelmi szerv részére az előzetes utasadatokat (API), és mivel a Központ fontos szerepet játszik az illegális migrációban megjelenő szervezett bűnözés elleni fellépésben, mint utasadat információs egység indokolt részére megteremteni az API adatokhoz történő hozzáférést.

A PNR törvény kötelezően előírja az utas nyilvántartási adatok (PNR) Központ részére történő továbbítását, azonban szankciót nem társít mellé. A légközlekedési hatóság a légközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Lt.) 66/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján a törvényben, az felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban és közösségi rendeletben előírt adatszolgáltatásra, tájékoztatásra, bejelentésre vonatkozó rendelkezések megsértőivel szemben - a légközlekedési bírság kivetésének részletes szabályairól és a beszedett bírság összegének felhasználási rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározottak szerint - 100 000 000 Ft-ig terjedő bírság szabhat ki. Tekintettel arra, hogy a PNR adatok átadása törvényen alapuló adatátadási kötelezettség, így az Lt. 66. § (1) bekezdés f) pontja erre az esetre is kiterjed. Szükséges az Lt. pontosítása azonban a bírságolási eljárás megindítására vonatkozó szabály beiktatásával.

Bírság kiszabására mind az elmulasztott API, mind a PNR adatok tekintetében lehetőség nyílik.

Az utas-adat rendszer elindulása hazánk és az egész Európai Unió biztonságát is jelentősen növeli.